

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

DEPARTAMENT ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30, tel.: (22) 623-18-42, fax.: (22) 623-20-51

ROWwl-ss-504-174/11(375)

Warszawa, dnia 23 stycznia 2012 r.

Pan

Radosław Rybicki

Dyrektor Departamentu

Rolnictwa i Modernizacji

Terenów Wiejskich

Urząd Marszałkowski

Województwa Mazowieckiego

ul. Brechta 3

03-472 Warszawa

Dotyczy: możliwości wyboru do finansowania oraz przyznania pomocy ze środków LSR związkowi stowarzyszeń do którego należy LGD wdrażająca tę LSR, w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” PROW 2007-2013

Szanowny Panie Dyrektorze,

W odpowiedzi na pismo o znakach UM07-6930-UM0740091/1 z dnia 22 grudnia 2011 r. dotyczące zasad przyznania pomocy na małe projekty w ramach działania 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju PROW 2007-2013, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) przekazuje następujące informacje.

Zgodnie z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. Nr 138, poz. 868, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem dotyczącym wdrażania LSR” o pomoc może ubiegać się podmiot będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną, jeżeli posiadają siedzibę na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju (LSR) lub prowadzą działalność na tym obszarze, z wyłączeniem województwa oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych. Związek stowarzyszeń, będący Wnioskodawcą w niniejszej sprawie posiada osobowość prawną, którą uzyskał z chwilą wpisu do Krajowego Rejestru Sadowego (KRS).

Jednocześnie zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą ROW”, lokalna grupa działania (LGD), oprócz walnego zebrania członków, zarządu i organu kontroli wewnętrznej, jest obowiązana posiadać radę, do której wyłącznej właściwości należy

wybór operacji, zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005, które mają być realizowane w ramach LSR opracowanej przez LGD. W myśl ust. 9 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r. w sprawie *szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013* (Dz. U. Nr 103, poz. 659), zwanego dalej „rozporządzeniem o wyborze LGD”, procedure wyboru operacji przez radę określają postanowienia LSR, która z kolei stanowi załącznik do zawartej między samorządem województwa a LGD *umowy o warunkach i sposobie realizacji lokalnej strategii rozwoju*, zwanej dalej „*umową ramową*”.

Obligatoryjnym elementem procedury wyboru operacji są postanowienia dotyczące wyłączenia członka organu decyzyjnego¹ od udziału w dokonywaniu wyboru operacji w razie zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości co do jego bezstronności, w szczególności w przypadku ubiegania się przez członka organu decyzyjnego o wybór jego operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy ROW. Obligatoryjnym z tego względu, że tylko LGD, która określiła procedurę wyłączenia członka organu decyzyjnego mogła zostać wybrana do realizacji LSR (§ 2 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia o wyborze LGD w zw. z ust. 1 pkt 4 lit. b załącznika do tego rozporządzenia). Procedura wyłączenia członka organu decyzyjnego stanowi zatem przedmiot regulacji wewnętrznej LGD, z tym że powinna ona odpowiadać wymogom określonym w ust. 1 pkt 4 lit. b załącznika do rozporządzenia o wyborze LGD, a więc zapewnić wyłączenie o którym mowa powyżej.

W ocenie MRiRW okoliczność stanowiąca podstawę do wyłączenia członka organu decyzyjnego powinna być swoistym „łącznikiem” między członkiem organu decyzyjnego a podmiotem, którego operacja podlega ocenie organu decyzyjnego, powinna uzasadniać istniejące między tymi podmiotami powiązania, których istnienie może wpłynąć na bezstronność członka organu decyzyjnego. Kluczową kwestią jest zatem ustalenie jakiego charakteru powiązania mogą wpłynąć na bezstronność członka organu decyzyjnego.

Bez wątpienia tożsamość członka organu decyzyjnego z podmiotem, którego operacja podlega ocenie tego organu jest takim powiązaniem, którego istnienie może wpłynąć na bezstronność członka organu decyzyjnego, gdyż wynika to wprost z ust. 1 pkt 4 lit. b załącznika do rozporządzenia o wyborze LGD. Jest to niewątpliwie bezpośrednio powiązanie członka organu decyzyjnego z podmiotem, którego operacja podlega ocenie tego organu. Należy także przyjąć, że w sytuacji gdy między członkiem organu decyzyjnego a podmiotem, którego operacja podlega ocenie organu decyzyjnego istnieją bezpośrednio związki, istnieje podstawa do wyłączenia członka organu decyzyjnego. Przykładowo, gdyby członek organu decyzyjnego był jednocześnie członkiem albo współnikiem podmiotu, którego operacja podlega ocenie organu decyzyjnego, albo gdyby zasiadał we władzach tego podmiotu, czyli miał realny wpływ na jego funkcjonowanie, to również należałoby uznać, że tego typu powiązania mają charakter bezpośredni, a w konsekwencji stanowić powinny podstawę do wyłączenia członka organu decyzyjnego.

Takiej pewności co do tego czy dana okoliczność stanowi podstawę wyłączenia członka organu decyzyjnego nie można natomiast mieć w przypadku pośrednich powiązań między członkiem organu decyzyjnego a podmiotem, którego operacja podlega ocenie organu decyzyjnego. W takich przypadkach, bez wnikliwej i indywidualnej oceny wpływu tych powiązań na bezstronność członka organu decyzyjnego, nie można *a priori* stwierdzić, czy jest to okoliczność uzasadniająca wyłączenie członka organu decyzyjnego. W ocenie MRiRW

¹ W myśl ust. 1 pkt 4 załącznika nr 1 do rozporządzenia o wyborze LGD, przez organ decyzyjny należy rozumieć radę lub inny organ LGD, do którego wyłącznej właściwości należy wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005.

między wszystkimi członkami organu decyzyjnego LGD, a związkiem stowarzyszeń, którego członkiem jest dana LGD, zachodzi właśnie takie – pośrednie powiązanie, które wymaga indywidualnej oceny. Należałoby zatem ustalić w omawianym przypadku na czym polega ten wpływ, czy jest możliwe realne oddziaływanie ze strony związku stowarzyszeń, którego członkiem jest LGD, na poszczególnych członków organu decyzyjnego tej LGD.

Dlatego gdy ocenie podlega operacja związku stowarzyszeń, którego członkiem jest dana LGD, to należy w stosunku do każdego członka organu decyzyjnego tej LGD odrębnie ocenić, czy ten związek stowarzyszeń realnie oddziałuje na poszczególnych członków organu decyzyjnego tej LGD. Ocena ta ma charakter indywidualny. W przypadku stwierdzenia powyższego oddziaływania, LGD powinna zapewnić dokonanie oceny tej operacji zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego oraz w zgodzie z regulacjami wewnętrznymi LGD, np. przez powołanie do organu decyzyjnego nowych członków, w stosunku do których nie zachodzą okoliczności uzasadniające ich wyłączenie.

W przypadku gdy samorząd województwa ma wątpliwości co do prawidłowości przeprowadzonej oceny wniosków przez lokalną grupę działania, w tym m.in. czy dokonano oceny realnego oddziaływania na członków organu decyzyjnego LGD przez podmiot, którego operacja podlega ocenie, może zgodnie z § 10c ust. 1 rozporządzenia dotyczącego wdrażania LSR, wezwać LGD do złożenia wyjaśnień lub przeprowadzić kontrolę, o której mowa w § 15 ust. 2 tegoż rozporządzenia.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy ROW, LGD, z zastrzeżeniem art. 62 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1698/2005, działa jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną. W świetle art. 15 ust. 2 ustawy ROW, do tworzenia i działania lokalnych grup działania, stosuje się, z określonymi zastrzeżeniami, przepisy o stowarzyszeniach, w tym przepisy dotyczące nadzoru (nadzór nad LGD sprawuje Marszałek województwa). Art. 25 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – *Prawo o stowarzyszeniach* (Dz. U. z 2001 r. r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.) stanowi, że organ nadzorujący ma prawo żądać dostarczenia przez zarząd stowarzyszenia, w wyznaczonym terminie, odpisów uchwał walnego zebrania członków (zebrania delegatów) oraz żądać od władz stowarzyszenia niezbędnych wyjaśnień. Zgodnie natomiast z art. 26 ustawy *Prawo o stowarzyszeniach*, w razie niezastosowania się stowarzyszenia do wymagań określonych w art. 25, sąd na wniosek organu nadzorującego może nałożyć grzywnę w wysokości jednorazowo nie wyższej niż 5 tys. zł; od grzywny można zwolnić, jeżeli po jej wymierzeniu stowarzyszenie niezwłocznie zastosuje się do wymagań organu nadzorującego. W świetle art. 28 ustawy *Prawo o stowarzyszeniach*, w razie stwierdzenia, że działalność stowarzyszenia jest niezgodna z prawem, organ nadzorujący, w zależności od rodzaju i stopnia stwierdzonych nieprawidłowości, może wystąpić o ich usunięcie w określonym terminie, udzielić ostrzeżenia władzom stowarzyszenia, wystąpić do sadu o zastosowanie środka określonego w art. 29 (art. 29 ustawy *Prawo o stowarzyszeniach* przewiduje m.in. możliwość uchylenia przez sąd niezgodnej z prawem uchwały stowarzyszenia).

W przedmiotowej sprawie należy mieć również na uwadze, że warunki i sposób realizacji LSR opracowanej przez LGD, określa umowa *ramowa*. § 10 oraz 11 tej umowy zawierają postanowienia dotyczące postępowania samorządu województwa w przypadku, gdy LGD nie realizuje postanowień określonych w § 5 ww. umowy. Szczególne znaczenie w opisanym w piśmie przypadku mają postanowienia § 5 w pkt 4, 5, 7, 15, oraz 16 tej umowy.

Podsumowując, związek stowarzyszeń jest uprawniony do ubiegania się o przyznanie pomocy. Samorząd województwa nie może pozostawić tego wniosku bez rozpatrzenia, ponieważ operacja spełnia warunki, o których mowa w § 11 ust. 1 ww. rozporządzenia. Natomiast nad prawidłowością prowadzonej przez LGD działalności, w tym przypadku dokonaniem oceny i wyboru operacji przy zastosowaniu obowiązujących procedur, zgodnie

z przepisami art. 15 ust. 2 pkt 2 ustawy *ROW*, nadzór sprawuje marszałek województwa. Jeżeli marszałek województwa stwierdzi nieprawidłowości w ramach przeprowadzonej przez LGD oceny wniosków, to zastosowanie mają przepisy ustawy – *Prawo o stowarzyszeniach* lub postanowienia *umowy ramowej*.

Ponadto, MRiRW nie podziela stanowiska samorządu województwa, co do możliwości zastosowania powyższym przypadku art. 4 ust. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 65/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w odniesieniu do wprowadzenia procedur i kontroli oraz do zasady wzajemnej zgodności w zakresie środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich (Dz. Urz. UE L 25 z 28.1.2011, str. 8), ponieważ ww. przepis odnosi się do sztucznych warunków stworzonych przez Wnioskodawcę, a nie LGD.

Zpoważenie
DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
Renata Zielińska
Renata Zielińska
ZASTĘPCA DYREKTORA

Do wiadomości:

– wg rozdzielnika

ROZDZIELNIK:

Pan Paweł Czyszczoń

Dyrektor Wydziału
Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Dolnośląskiego
Wybrzeże Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław

Pan Bartosz Szymański

Dyrektor Departamentu
Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Szosa Chełmińska 30/32, 87-100 Toruń

Pan Edmund Bożeński

Dyrektor Departamentu
Koordynacji Projektów Europejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin

Pan Józef Giemza

Dyrektor Departamentu
Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Lubuskiego
ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra

Pani Maria Kaczorowska

Dyrektor Departamentu
Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Łódzkiego
al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź

Pan Piotr Szymański

Dyrektor Departamentu
Funduszy Europejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Małopolskiego
ul. Raławicka 56, 30-017 Kraków

Pani Karina Bedrunka

Dyrektor Departamentu
Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Opolskiego
ul. Piastowska 14, 45-081 Opole

Pan Wiesław Baranowski

Dyrektor Departamentu
Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Podkarpackiego
ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów

Pani Elżbieta Filipowicz

Dyrektor Departamentu
Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Podlaskiego
ul. Gen. Franciszka Kleeberga 20, 15-691 Białystok

Pani Justyna Durzyńska

Dyrektor Departamentu
Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Pomorskiego
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk

Pan Jerzy Motloch

Dyrektor Wydziału
Terenów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Śląskiego
ul. Ligonía 46, 40-037 Katowice

Pan Krzysztof Domagała

Dyrektor
Świętokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego
ul. Targowa 18, 25-520 Kielce, skr. poczt. 25

Pani Emilia Dunał

Dyrektor Departamentu
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Wielkopolskiego
ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań

Pan Łukasz Myśliwiec

p.o. Dyrektora Wydziału
Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski
Województwa Zachodniopomorskiego
ul. Starzyńskiego 1, 70-506 Szczecin

Pan Jarosław Sarnowski

Dyrektor Departamentu
Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
Urząd Marszałkowski
Województwa Warmińsko –Mazurskiego
ul. Emilii Plater 1, 10-562 Olsztyn

Pani Beata Jekielek

Dyrektor Departamentu Działań Delegowanych
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

